

Justitsministeriet

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
DATO: 28.01.2025
SAGSNR.: 2024-3611

Høring over Straffelovrådets betænkning nr. 1585 om fodlænkeordninger og samfundstjeneste

Høring over Straffelovrådets betænkning nr. 1585 om fodlænkeordninger og samfundstjeneste -
j.nr. 2024-10976

Ved brev af 12. december 2024 er Advokatrådet blevet anmodet om eventuelle bemærkninger til
ovennævnte betænkning.

Advokatrådet skal i den anledning bemærke følgende:

Fodlænkeordninger

Fodlænke er en måde at afsone en ubetinget fængselsstraf på, og ikke en selvstændig strafferetlig
sanktion. Den såkaldte "front door-fodlænke" indebærer, at den dømte afsoner hele sin straf på
egen bopæl. Ordningen omfatter straffe op til 6 måneders ubetinget fængsel. Den såkaldte "Back
door-fodlænke" anvendes som led i udslusningen i forbindelse med fængselsstraf, således at den
indsatte udstationeres til eget hjem med fodlænke i den sidste del af afsoningen.

Straffelovrådet anbefaler at udvide front door-ordningen sådan, at tilladelse til at afsone med
fodlænke i hjemmet også kan gives ved straffe op til for eksempel ni måneders eller et års
ubetinget fængsel. Straffelovrådet peger i den forbindelse på, at det i givet fald kan overvejes, om
udvidelsen bør afgrænses sådan, at straffe for personfarlig kriminalitet helt eller delvist bliver
undtaget fra udvidelsen.

Med forslaget herom lægges der bl.a. vægt på resocialiseringshensyn i form af, at den dømte kan
bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet mv. Hertil kommer, at nogle
effektevalueringer har peget i retning af, at fodlænkeordninger i nogle tilfælde har en positiv
effekt med hensyn til risikoen for tilbagefald til ny kriminalitet. I øvrigt vil en udvidelse af front
door-ordningen lette det ressourcemæssige pres på fængslerne.

Med hensyn til back door-ordningen anbefaler Straffelovrådet, at der i stedet for - eller i
kombination med - en udvidelse af front door-ordningen indføres en til dels lempeligere version
af back door-ordningen. En lempeligere version vil bestå i, at der for nogle straffe kan ske delvis
fodlænkeafsoning i en periode, der er længere end efter de gældende regler, hvor det er 2/3 af

straffen, dog højst otte måneder inden prøveløsladelse, der kan afsones som udstationering med fodlænke til egen bopæl eller udslusningsfængsel. En sådan udvidelse kan ske på flere forskellige måder, idet der kan "skrues" på både, hvor stor en relativ del af straffen og hvor langt et absolut tidsrum af straffen, der kan udstås med fodlænke i eget hjem eller udslusningsfængsel. Der er også den mulighed at kombinere en udvidelse med, at ordningen alene skal omfatte straffe for nogle former for kriminalitet, f.eks. sådan at straffe for personfarlig kriminalitet ikke bliver omfattet.

Om Straffelovrådets forslag skal følges, beror på politiske vurderinger, som Advokatrådet af principielle grunde ikke udtaler sig om. Advokatrådet finder imidlertid anledning til at bemærke, at Straffelovrådets anbefalinger om udvidelser og lempelser af fodlænkeordningerne bygger på et grundigt og gennearbejdet grundlag for de videre overvejelser på området.

Straffelovrådet finder i øvrigt ikke anledning til at ændre ved, at det er kriminalforsorgen, som tager stilling til, om den domfældte kan få lov til at afsones i fodlænke inden for rammerne af front door-ordningen, idet der efter Straffelovrådets opfattelse ikke er retssikkerhedsmæssige hensyn til de dømte personer, der taler afgørende for, at kompetencen til at afgøre spørgsmål om fodlænke bør ligge hos domstolene. Advokatrådet skal i den forbindelse bemærke, at det er af helt afgørende betydning, at den administrative behandling af ansøgninger om afsoning med fodlænke lever op til grundlæggende forvaltningsretlige standarder. Retssikkerhedsmæssige hensyn gør sig i denne forbindelse særligt gældende i lyset af, at kriminalforsorgsområdets afslag på afsoning med fodlænke ikke kan påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

GPS-fodlænke ("omvendt fodlænke")

Straffelovrådet anbefaler, at der indføres mulighed for at anvende GPS-fodlænke i tilfælde, hvor der er behov for kontrol med overholdelse af kontakt- og opholdsforbud af den ene eller anden karakter, herunder tilhold, opholdsforbud eller bortvisning efter loven om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Dette vil give mulighed for situationsbestemt sporing, således at myndighederne kan se den dømtes geografiske position, når den dømte har brudt et fastsat vilkår, eller systemet afgiver en alarm herom. En sådan ordning vil efter Straffelovrådet opfattelse også kunne være relevant i andre tilfælde, herunder ved kontrol med bl.a. visse vilkår for betingede domme.

Herudover peger Straffelovrådet på, at en ordning med GPS-fodlænke i visse tilfælde helt eller delvist kan træde i stedet for anden straf, f.eks. ved at gøre en fængselsstraf helt eller delvis betinget på vilkår om at bære GPS-fodlænke som led i overholdelsen af et idømt nattelivsforbud.

Den foreslåede ordning indebærer, at en person kan påbydes at bære elektronisk udstyr, der registrerer personens færden (elektronisk kontrol), og beskrives som et "supplement" til et opholdsforbud, når det må anses for påkrævet af hensyn til at sikre overholdelsen af opholdsforbuddet.

Advokatrådet har i høringssvar af 17. december 2024 til Justitsministeriet afgivet udtalelse om udkast til forslag til lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Forsøgsordning med elektronisk kontrol som supplement til opholdsforbud). Justitsministeren har den 15. januar d.å. fremsat lovforslag L 120 om indførelse af ordningen. Advokatrådet bemærkede i udtalelsen, at en ordning, der påbyder en person at bære elektronisk udstyr, der

registrerer personens færden, og de hermed forbundne pligter, må anses for at være meget indgribende. Der er tale om, at en person skal lade sin samlede færden overvåge af staten for at muliggøre en elektronisk reaktion, hvis denne færden sker i en bestemt zone, som er forbudt at færdes i. I samme forbindelse pegede Advokatrådet på de praktiske og retlige problemstillinger, der vil være forbundet med en ordning, hvorunder den kontrollerede person løbende skal være kontaktbar, herunder telefonisk tilgængelig for politiet og kriminalforsorgen. Endvidere opfordrede Advokatrådet til, at Justitsministeriet ville overveje ”mellemløsninger”, eventuelt i form af, at fodlænken påbydes i et år, men vil kunne fjernes, hvis der ikke registreres overtrædelser inden for fire-seks måneder, eventuelt med et vilkår om, at ordningen reaktiveres ved brud på opholdsforbuddet. Der henvises til Advokatrådets høringssvar i sin helhed.

Samfundstjeneste

Straffelovrådet finder, at den gældende samfundstjenesteordning grundlæggende er velfungerende, og at ordningen igennem en længere årrække har vist sig som et velegnet alternativ til ubetinget fængsel, og at der som udgangspunkt ikke er betænkeligheder ved at udvide rammerne for - og anvendelsen af - samfundstjeneste. Advokatrådet kan tilslutte sig Straffelovrådets grundlæggende opfattelse af samfundstjenesteordningen.

Straffelovrådet har imidlertid givet udtryk for nogle forbehold, når det gælder anvendelse af samfundstjeneste i sager om visse kriminalitetsformer. I lyset af de politiske tilkendegivelser ved en lovændring i 2019 om samfundstjenestes anvendelsesområde i sager om vold har Straffelovrådet ikke fundet grundlag for at komme med en anbefaling om at ændre det nuværende anvendelsesområde i voldssager. Heller ikke for færdselslovsovertrædelser og overtrædelser af lovgivningen om euforiserende stoffer har Straffelovrådet fundet grundlag for at anbefale ændringer af anvendelsesområdet.

Straffelovrådet anbefaler, at de relevante aktører har fokus på, om kombinationsdomme kan anvendes som en særlig mellemform, hvor en rent ubetinget fængselsstraf findes at være for streng, mens en betinget fængselsstraf med vilkår om samfundstjeneste uden nogen ubetinget del forekommer for mild. Advokatrådet finder anbefalingen herom velbegrundet.

Straffelovrådet anbefaler endelig at udvide anvendelsen af prøveløsladelse med vilkår om samfundstjeneste, således at dette i visse tilfælde kan ske, når halvdelen, dog mindst 2 måneder, af straffen er udstået. Advokatrådet finder anbefalingen herom velbegrundet.

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær